

Åsa Hallengård

Antiikkikurssi
eksyneille
sydämille

Åsa Hallengård

Antikkikurssi
eksyneille
sydämille

 SAGA
EGMONT

Åsa Hallengård

Antiikkikurssi eksyneille sydämille

SAGA Egmont

Antiikkikurssi eksyneille sydämille

Translated by Katariina Kallio

Original title: *Antikkurs för vilsna hjärtan*

Original language: Swedish

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2019, 2022 Åsa Hallengård and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726932744

1st ebook edition

Format: EPUB 3.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1. luku

Jotain aivan uutta

Kristina

"Mitä?" Kristina ravisti päätään niin, että polkkatukka heilahteli samaan tahtiin suurten kultaisten korvarenkaiden kanssa.

"En minä sitä kurssia rupea vetämään." Hän tuijotti tiukasti merelle, joka siinsi terassituolissaan istuvan Karlin takana. Venin saari erottui selvästi elokuun iltapäivän kirkkaassa valossa.

"Oletko käynyt Erikin kanssa tänä kesänä tarkistamassa, missä kunnossa talo on? Hänelle tekisi hyvää ottaa vapaata."

Huoli Erikistä oli aina läsnä. Poika raatoi perheen yrityksessä niin ankarasti, että näytti joka tapaamisella harmaantuneen hiukan lisää.

"Äiti, älä koeta vaihtaa aihetta."

"Katto pitäisi kyllä korjata ennen kuin syysmyrskyt iskevät saarelle."

Kristina katsoi edelleen Venin suuntaan. Karl huokasi ja nousi puolittain ylös nojatuolistaan osuakseen Kristinan näkökenttään.

"Kurssin alkuperäinen pitäjä sairastui ja tulin ajatelleeksi sinua. Skoonen huutokauppakamarissa työskentelevät ystäväni ovat jo aivan epätoivoisia. Sinä kun tiedät niin paljon ja olet tottunut luennoitsija..."

"Tottunut tai en, mutta siitä on jo yli neljäkymmentä vuotta. Olin ahkera ja oppilaatkin olivat kiinnostuneita

aiheesta." Kristina muisti, miten oli aikanaan rakastanut opettamista.

"Mentyämme naimisiin Paul ei halunnut, että kävisin töissä. Muistatko, miten sinä, minä ja Erik istuimme yhdessä lukemassa läksyjä keittiönpöydän ääressä?"

Hänen mieleensä nousi vanha muisto tilanteesta, jossa hän istui leppoisasti poikiensa kanssa, kun tunnelma muuttui ja kolmikko jähmettyi. Hän pyyhkäisi muiston mielestään salamannopeasti.

"Sinusta tulee loistava sijainen. Pidät sen kurssin. Sitä paitsi tiedät vaikka mitä antiikkitavaroista – olen jo sanonut, että otat paikan." Karl katsoi Kristinaa hievahtamatta.

Kristina vastasi katseeseen.

"En pidä tästä, Karl. Lupasit jotain kysymättä ensin minulta. Tiedäthän, mitä mieltä olen uusien ihmisten tapaamisesta."

Hän laski viinilasinsa pöytään niin että tömähti.

Karl hymyili, ja nauru nyki hänen suupieliään.

"En tunne ketään, joka olisi pedagogina sinun veroisesi. Saat valmiin kurssimateriaalin luentoineen päivineen. Antiikkikurssi pidetään tiistai-iltaisina ja tapaamisia on syksyn aikana kymmenen. Paikalla on henkilökuntaa, joka auttaa sinua tekniikan kanssa. Älä suotta ole huolissasi."

"Tunnen itseni huijatuksi."

Kristina painautui nojatuolin selkänojaa vasten. Olo tuntui tahdottomalta. Kuinka hän selviäsi, kun vastassa olisi iso joukko tuntematonta väkeä? Entä jos hän unohtaisi kesken luentoa mitä oli sanomassa? Jos ei pystyisi vangitsemaan kuulijoiden mielenkiintoa? Ennen oppilaat olivat jaksaneet kuunnella, koska hän oli päättäväisesti luonut heihin henkilökohtaisia suhteita, mutta nyt opiskelijat olivat aikuisia ihmisiä, ja hän oli toisaalta myös

viettänyt vuosikausia melkein eristäytyneenä. Kuinka uusien suhteiden luominen onnistuisi?

”Äiti kiltti.” Karlin sanat tuntuivat tulevan jostain kaukaa. Vain käsien aavistuksellinen tärinä paljasti Karlin jännityksen hänen nostaessaan punaviinilasin huulilleen.

”Suostun, mutta olet sinä kyllä ryökäle”, Kristina kuuli vastaavansa kuin jonkun toisen suulla. Hän ei ollut poikennut tutuilta askelmerkeiltään sen jälkeen, kun Paul oli suvainnut kuolla poikien ollessa tuskin vielä edes teini-iässä.

”Tiedetään. Nyt lähetän tekstarin ja asia on sillä hoidettu. He sitten soittavat sinulle aikanaan.”

”Niin ketkä?”

Karl pyöritteli silmiään.

”Huutokauppakamarin ihmiset. Äiti, ota tämä niin, että saat jotain tekemistä.”

”Mutta kun en halua. Ei tunnu hyvältä.” Kristina tuuppi lautasliinaa edestakaisin pöydällä.

”Sinä selviät siitä mainiosti”, Karl sanoi ja nousi.

”Mennäänkö sisälle, täällä ulkona alkaa olla aika vilpoista.”

Hän talutti äitinsä lasiovista sisään kirjastoon.

”Keitän meille kahvia”, Karl sanoi. Kristina jäi istumaan Chesterfield-sohvaan.

Ajatukset risteilivät hänen mielessään. Hän tunsi tulleen nurkkaan ajetuksi. Toisaalta Karlin sanoissa saattoi olla perääkin, olihan pojalla aina ollut erinomainen havaintokyky. Sen vuoksi hän oli varmaan myös erinomainen maalari. Entä jos tämä olikin juuri sitä, mitä Kristina tällä hetkellä tarvitsi? Hän katsoi ylös seinälle: avotakan yläpuolella oli kultakehyksinen kuva Paulista. Kova, päättäväinen leuka oli itsepäisesti koholla. Hän vavahti – pelko istui yhä syvässä.

”Tuo taulu ei ole aiheensa puolesta paljonkaan arvoinen, mutta Erik tulisi hulluksi, jos se otettaisiin alas.” Karl tuli

huoneeseen ja laski tarjottimen pöydälle, ojensi Kristinalle kupin, kaatoi heille kahvia ja asetti konvehtilautasen lähelle Kristinaa. Karlin ilmeen nähdessään Kristina huokasi.

"Äiti kulta, älä ole noin pelästyneen näköinen. Sinun pitää lähteä ulos mökistä ja tavata ihmisiä. Olemme sinusta huolissamme."

"Ketkä me?" Oliko hänestä puhuttu selän takana? Mitähän puheet koskivat? Että hän oli säälistävä pysytellessään itsepäisesti vanhassa kivilinnassaan?

"Minä ja Erik tietysti. Elät ihan yksin täällä muistojen keskellä."

"On pakko."

Kristina risti kädet rinnan päälle. Miksi poikien oli niin vaikea ymmärtää sitä, että jääminen oli osa hänen voittoaan – hän jäi taloon sen sijaan että olisi paennut. Kuin olisi kiillottanut vanhan, pölyisen pokaalin hohtavaksi. Silmissä kimalsi. Entä jos joku todella näkisi hänet?

Hän tiesi näyttävänsä hyvältä, oli aina näyttänyt ja sehän Pauliakin oli aikanaan miellyttänyt, edustusvaimon tyylikkyys. Nyt tosin silmäluomet olivat jo alkaneet hiukan lurpattaa, ja silmien alle tulleet rumat pussit saivat hänet näyttämään ikuisesti väsyneeltä. Niille pitäisi tehdä jotain jo ihan itseluottamuksen kohottamisen nimissä, nyt kun hänet oli pakotettu kurssinvetäjäksi. Leikkaus voisi vahvistaa kilpeä, itsepuolustusta. Se pitäisi yllä täydellistä ulkokuorta, jota hän oli vaalinut huolella kaikki nämä vuodet. Lähistöllä aivan meren tuntumassa oli klinikka, jonka paikalla oli ennen ollut suosittu tanssipaiikka. Ajatukset harhautuivat menneeseen.

"Mikä sinua hymyilyttää?" Karlin kysymys kiskaisi Kristinan takaisin nykyhetkeen.

"Ajattelin vain Strandia. Muistatko vielä kaikki ne tanssi-illat?"

"Totta kai, sinnehän sitä aina mentiin."

"Ja niin kuin minä olin huolissani teistä kummastakin. En pystynyt ummistamaan silmiäni, ennen kuin tulitte kotiin."

"Tiedän, ja ennen kaikkea tämä koski Erikiä, eikö vain." Karl hymyili hänelle.

Kristina nauroi.

"Koskaan en tiennyt etukäteen, missä kunnossa hän tulisi kotiin. Hän oli melkoinen menijä."

"Sen hän peri isältä, työnarkomanian lisäksi."

Kristina huokasi.

"Luonteen kyllä, mutta hän on rauhoittunut ajan mittaan todella paljon, toisin kuin isäsi." Kristina oli koko poikien nuoruusvuosien ajan, itse asiassa koko avioliittonsa ajan, pitänyt piirongin perukoilla ensiapulaatikkoo, josta olisi riittänyt vaikka pienen sairaalan tarpeiksi.

"Olen niin kiitollinen siitä, että olette onnistuneet rakentamaan elämänne noin hyvin huolimatta kaikista vaikeuksista, joita olette kohdanneet." Hän taputti Karlia hellästi poskelle.

"Siitä ei olisi ollut takuita, jos isä olisi elänyt." Karlin katse koveni ja oli kuin varjo olisi kulkenut hänen kasvojensa yli. Kristina silitti poskea pyyhkiäkseen sen pois.

"Miksei hän koskaan antanut minun maalata?"

"Hän oli enemmän urheilumiehiä, hänestä poikien piti harrastaa golfia ja tennistä eikä lutrata värien kanssa."

"Erikillä on aina ollut hyvä pallosilmä", Karl sanoi ja katsoi seinällä riippuvaa taulua.

"Niin sinullakin, kulta." Kristina taputti poikansa polvea.

"En ole koskaan ollut kovin hyvä täyttämään minuun kohdistuvia toiveita, olen se musta lammas."

"Älä sano noin. Olet erilainen, siinä kaikki."

"Kiitos, äiti, kun olet rakastanut meitä. Sinä teit kaikkesi."

"Se kuuluu äidin toimenkuvaan." Kristina selvitti kurkkuaan. Ääni tuntui särkyvän.

"Lapset ovat aina ykkösasia, koko elämän ajan."

Heidän katseensa kohtasivat lämpimässä yhteisymmärryksessä, kaksi toisiaan muistuttavaa tummanruskeaa silmäparia.

"Se on varmaan totta, mutta sinun pitää alkaa elää itsekin, itsesi vuoksi. Me kyllä selviämme."

Karl katsoi äitiään tiukasti silmiin. Kristina koetti kääntää katseensa alas, mutta se ei onnistunut, kun poika otti hänen kasvonsa käsiensä väliin.

"Tiedän, että tämä on vaikeaa kuultavaa, mutta vanhempien ei pidä elää elämäänsä lasten tai lastenlasten kautta. Heidän pitää elää oman itsensä vuoksi. Äiti, sinun pitää löytää oma tiesi."

"Mutta kun se on niin vaikeaa." Kyyneleet alkoivat polttaa silmäluomien takana ja Kristina nieleskeli niitä pidätelläkseen.

"Sinun pitää yrittää. Tarvitset ihan oman elämän tarkoituksen, ei sinua ole luotu istumaan yksin vanhassa patriisipalatsissa."

Karl kietoi käsivarret äitinsä ympärille ja Kristina painautui hänen syliinsä. Hän sulki silmänsä ja koetti painaa hetken mieleensä, jotta voisi myöhemmin muistella sitä.

"Haluatko, että jään yöksi?" Karl kysyi, ja Kristina nyökkäsi hänen olkaansa vasten.

"Pystytkö varmasti?" Kristina vetäytyi kauemmas ja katsoi poikaansa.

"Ilman muuta. Minulla on joka tapauksessa täällä Landskronassa kokous huomenna, se koskee Öresund-hotellin rakennussuunnitelmia."

"No sittenhän sinun ei tarvitse tänä iltana ajaa kotiin Lundiin asti, ja saat nukkua aamulla pidempään." Kristina hymyili jo varovaisesti.

2. luku

Maria

Kiven pinta tuntui lämpimältä Marian reisiä vasten, kun hän istui portailla luentolehtiö polvellaan. Hän raapusteli lyijykynällä paperille: tekeillä oli uusi ruokaohje – siinä olisi omenaa, broileria ja punasipulihilloketta. Kynä meni suuhun, ja hän pureskeli sitä hetken miettien, miten etenisi. Katse vaelsi rivitaloalueen keskellä olevalle leikkikentälle. Lippu oli nostettu salkoon, joku täytti vuosia. Lapset olivat pihalla leikkimässä, he näyttivät leikkivän piilosta ja kätkeytyivät pensasaitojen ja leikkitelineiden taakse.

Hän katsoi puhelintaan, luki ja vieritti huutokauppakamarin kotisivua alaspäin. Pieni virta tuntui vatsanseudulla, se kulki sieltä käsivarsiin ja sormiin, jotka alkoivat piirtää kuvia reseptin ympärille, punasipulilettejä ja omenapuita. Hän pääsisi antiikkikurssille! Käsi pysähtyi ja hän käänsi uudelleen katseensa puhelimen ruutuun. Kymmenosaisen kurssin ohjelma alkoi renessanssista ja päättyi 1900-lukuun. Siellä voisi takuulla tutustua uusiin, kiinnostaviin ihmisiin. Mutta haluaisiko hän oikeasti?

Kurssille menon koko ideahan oli kuitenkin se, että hän ja Martin saisivat yhteistä tekemistä. Ehkä kurssi lähentäisi heitä taas toisiinsa ja antaisi jotain juteltavaa. Vatsassa liikahteli ikävästi. Uskaltaisiko hän puhua suunsa puhtaaksi ja kertoa tunteistaan? Vatsan pirinä muuttui tärinäksi, joka kulki pitkin kehoa ja alkoi tuntua pistelynä. Maria raapi hiuksiaan ja suki ne sitten korvan taa. Hän kaiveli turhaan taskusta hiuspantaa.

Hän piirsi tyhjän paperin toiselle puolelle plussan ja toiselle miinuksen. Niiden väliin hän veti viivan. Otsikoksi hän raapusti: "Suhde". Hän piti tauon ja puri hiukan kynänpäätä. Miten asian voisi ottaa puheeksi Martinin kanssa? Mitkä hänen omat tunteensa olivat? Ja antiikkikurssi – mitä hyötyä siitä olisi? Osallistumismaksu oli kova, Martin purnaisi siitä varmasti. Toisaalta kumpikin heistä oli kiinnostunut vanhoista tavaroista, ja vähitellen hän itse voisi päästä toiseen maailmaan, jos vain tutustuisi oikeisiin ihmisiin. Oi jos saisikin olla joku ihan muu!

Nyt piti kuitenkin lopettaa haahuilu: hänen oli syytä koota itsensä ja valmistautua mahdollisimman hyvin, jotta sanoma menisi perille, ja tällä oli ratkaiseva merkitys heidän tulevan yhteiselämänsä kannalta. Viime vuosina he olivat liukuneet yhä kauemmas toisistaan. Sen sijaan, että olisivat jutelleet keskenään, he puhuivat parhaassakin tapauksessa hiukan eri asioista ja aivan liian usein toistensa ohi, mikä johti väärinkäsityksiin. Hän raapi taas päätänsä. Pistelystä ei tuntunut tulevan loppua.

Hän katsoi taas paperiaan. Mikä oli hyvin? Hän kirjoitti: "talous". Ei se kunnossa ollut, mutta ainakin paremmassa kuin jos hän asuisi yksin. Siksi hän kirjoitti saman sanan myös miinuspuolelle. Seuraavaksi hän kirjoitti pluspuolelle sanat "perhe" ja "turvallisuus". Mutta perhe – miten onnellisia lapset oikeastaan olivat, jos vanhempien välit eivät olleet kunnossa? Miinuspuolelle tulivat sanat "arvostus", "kommunikaatio" ja "vapaus".

Huokaus. Nyt tai ei koskaan. Hän oli aikaisemmin koettanut monta kertaa puhua Martinin kanssa, mutta siitä ei ollut tullut mitään. Hän päätti siinä portailla istuessaan, ettei kiihtyisi vaan pysyisi tyynenä. Hän nousi horjuvin jaloin ja työnsi loppuun palvelleen liivinolkaimen takaisin puseron alle. Hän veti syvään henkeä, avasi oven ja meni sisään.

Eteisen viileät sementtilaatat tuntuivat paljaiden jalkapohjien alla. Aluksi Maria ei nähnyt mitään, ja vei kotvasen, ennen kuin silmät tottuivat pimeyteen. Hän meni olohuoneeseen. Ruudullinen kaihdin oli vedetty alas, jotta ilta-auringon säteet eivät osuisi huoneeseen ja estäisi television katselua. Kukaan ei kuitenkaan katsellut ruutua. Hän kurotti kaukosäätimen käteensä ja sammutti laitteen. Sitten hän raotti hiukan kaihdinta varmistaakseen, etteivät lapset olleet tulossa sisään.

Leikkikenttä veti häntä puoleensa, ja hänen oli pakko pitää kiinni ikkunanpuitteesta ettei olisi rynnännyt ulos vapauteen leikkimään. Hänen sisällään pyöri. Miten hän oikein muotoilisi asiansa? Oli kulunut niin pitkä aika, ja hän oli yrittänyt niin monta kertaa, mutta joko rohkeus oli pettänyt tai sitten tilanne oli mennyt liikaa tunteisiin, ja silloin Martin aina tunsu olonsa uhatuksi ja riita oli valmis.

Mutta miksi kaikki oli aina kiinni Mariasta? Kyllähän mieskin olisi voinut. Paitsi ettei siitä silloin ikinä tulisi mitään. Maria koetti tuntea kehonsa painon, jotta pyöriminen loppuisi. Se rauhoitti hiukan. Nyt pitäisi ottaa rauhassa eikä antaa levottomuudelle valtaa. Hän nyökkäsi itselleen, mutta Martin oli viime aikoina käynyt jotenkin omituiseksi.

Martin istui sohvan toisessa päässä. Sohva oli ostettu Ikeasta lähinnä säästöillä viime vuonna. Maria istuutui yhteen nojatuoleista, pöyhi tyynyä ja suoristi itse ompelemaansa pellavaista päällistä.

”Tämä päällinen onnistui tosi hyvin, se peittää tuolin kulumat melkein kokonaan.”

Maria ei saanut vastausta ja hiuspohjan nipistely alkoi taas tuntua. Hän meni sohvan toiseen päähän istumaan. Heidän välillään oli puhumattomien asioiden valtameri, johon kumpikaan ei uskaltanut kajota, ettei tuloksena olisi jotain tsunaminkaltaista. Maria hamuili sohvapöydältä

kaukosäätimen kuin heidän suhteensa vuotavan veneen airoksi.

Hän koetti lukea lehtiötään, mutta ajatukset ajautuivat muualle. Hän vilkuili puhelimeensa uppoutunutta miestä, jonka kulmakarvat hypähtelivät sitä mukaa, kun ruudulle ilmestyi jotain kiinnostavaa. Maria ei voinut enää välttyä keskustelulta, hän oli odottanut oikeaa tilaisuutta, mutta sitä ei vain tullut. Nyt oli pakko ottaa härkää sarvista, muuten asia jäisi iäksi. Olo tuntui huteralta. Hän keräsi voimansa ja rikkoi vihdoinkin hiljaisuuden.

"Ainako me vain istumme ja tuijotamme toisiamme? Eikö koskaan puhuta?" Marian ääni kohosi hiukan.

"Ai mitä?" Mies kohotti nopeasti katseensa. "Sinulla on jotain huulessa."

Maria nosti sormet suulleen ja tunnusteli huuliaan. Jotain tarttui sormeen: pala keltaista lyijykynän pintaa. Hän huokasi syvään ja harkitsi jo koko idean hautaamista, mutta avomereltä oli liian myöhäistä kääntyä takaisin. Taas keinutti. Hän tarttui sohvareunaan ja sulki silmät.

"Miksemme me puhu toisillemme? On kuin sinua ei kiinnostaisi." Maria katsoi miestä tiukasti. "Emmekö voisi joskus tehdä jotain yhdessä? Silloin ainakin voisi jutella ihan niin kuin ennen." Rystyset muuttuivat valkoisiksi.

"Niin kuin mitä?" Martin käännähti levottomasti. Katse hakeutui takaisin puhelimeen. "Minulla on tässä jotain kesken. Miksei tätä voisi lykätä johonkin toiseen ajankohtaan?"

"Siksi, että nyt on nyt eikä toista tilaisuutta tule. Mikä on niin paljon minua tärkeämpää, että sitä pitää tuijottaa juuri nyt?"

Maria kuuli itsekin oman ärtyneen sävynsä. Miksei hän pystynyt hallitsemaan mielialojaan paremmin? Juuri näinhän tässä ei pitänyt käydä! Martinin rinta kohosi.

”Ei tällä ole mitään tekemistä sinun kanssasi. Jos haluan keskittyä puhelimeeni, kai minä nyt niin voin tehdä ilman, että käyt tuolla lailla kimppuuni.” Katse siirtyi puhelimesta tuijottamaan Mariaa. ”Jos kuuntelisit itseäsi niin tietäisit, miltä kuulostat. Onko tuo äänensävy muka sellainen, jonka jälkeen tekee mieli keskustella?”

Martin jatkoi puhelimen katselua, mutta katse oli jokseenkin jäykkä. Maria sipaisi hiuksiaan pari kertaa ja vilkuili puhelimen näyttöä. Jotain KSMB:stä ja lähistöllä olevasta konsertista, taisi olla Malmössä.

”Olet siis sitä mieltä, että joku vanha punkbändisi on tärkeämpi kuin se, että puhuttaisiin meistä?”

Nyt koko ruumista pisteli. Maria koetti hengittää rauhallisesti, katsoa kirjahyllyä ja lukea selkämyksistä kirjojen nimiä, mutta katse harhaili.

”Kaikki on niin älyttömän tylsää. Jos voitaisiin tehdä jotain kivaa yhdessä, elämä tuntuisi helpommalta. Esimerkiksi talousasiat eivät haittaisi yhtä paljon”, Maria sanoi.

”Teen kyllä parhaani, muttei töissä niin kovin hauskaa ole. Pelkkiä irtisanomisia koko ajan. Saadaan olla iloisia, että olen saanut pitää työni näinkin kauan”, Martin vastasi pyyhkien käsiään ja puhelintaan housuihin ja vaihtoi asentoa.

”Ehkä olisi parempi, jos etsisit jotain muuta, tuntisit, että valinta on sinun. Samalla voisit pyytää hiukan enemmän palkkaa, sillä pankkitili kaipaisi kohentamista.”

”Jos tässä on rahasta kyse, lähden menemään. En jaksa enää tuota jankutusta.” Martinin sanat osuivat kuin myrkkynuolet.

”Ei, ei tässä rahasta ole kysymys.”

Olipa tämä vaikeaa. Kaikki meni aina vikaan. Milloin he viimeksi olivat jutelleet rauhassa ja järkevästi? Olisikin olemassa jokin päivitetty Martinin käyttöopas, niin kaikki

sujuisi paremmin, sillä vanhat käyttöohjeet olivat roskiskamaa.

"Jaha, no sitten kyse on kaikesta siitä, mikä minussa on vikana, siihenhän me aina päädymme, kun raha-asiat on käsitelty."

"Tuntuu, ettei meillä enää ole muuta yhteistä kuin lapset, eikä se riitä minulle. Meillä kahdella pitää olla jotain sellaista, mikä on hauskaa ja yhdistää meitä."

"Minkä takia?" Martin vääntelehti taas.

Maria huokasi.

"Sen takia, etten halua istua täällä kanssasi eri päissä sohvaa viittätoista seuraavaa vuotta siihen asti, että lapset muuttavat kotoa. Heihinhan me nyt keskitymme ja peitämme näin sen, ettemme puhu keskenämme ollenkaan meille itsellemme tärkeistä asioista, niistä jotka koskevat sinua ja minua ja meidän elämäämme. Eihän meillä kohta edes ole mitään yhteistä elämää, ja jotta niin ei kävisi, meidän pitää nähdä vaivaa suhteen eteen, ja minulla on ehdotus."

"Haluatko erota? *Siitäkö* tässä nyt on kyse?" Martin nousi ja puhelin putosi matolle. Hän poimi sen ylös, käänteli sitä nähdäkseen, että lasi oli kunnossa, ja hengähti.

"Mitä? Ei. Et kuuntele minua ollenkaan. Jos emme nyt tee jotain, elämämme kulkevat kohta rinnakkain omia latujaan, eikä siinä ole mitään mieltä."

Marialle alkoi riittää. Puhuminen oli tosi vaikeaa, kun toinen ei auttanut ollenkaan.

"Niin mitä sanoitkaan?" Martin kysyi. Hän olisi vain halunnut sukeltaa takaisin juuri löytämänsä Ruotsi-punkin pariin. Tai yleensä vain muualle.

"Voisitko panna sen puhelimen pois?"

Martin laski puhelimen pöydälle näyttö alaspäin. Puhelin surahti, ja hän poimi sen ripeästi käteensä, puuhaili sen

parissa hetken ja pamautti takaisin pöydälle.

"Onko nyt hyvä?" Ironia kuului sanoista, se jätti vanan sohvatyynyihin.

Maria jätti kommentin ja siihen liittyneen silmien pyörittelyn omaan arvoonsa.

"Meidän pitäisi tehdä yhdessä jotain kivaa. Sellaista, mikä ei liity lapsiin vaan pelkästään meihin. Kumpikin meistä pitää remontoinnista. Tykkäämme vanhoista tavaroista, kirppareista, huutokaupoista..."

"Okei?" Pieni valo syttyi Markuksen katseeseen.

"Skoonen huutokauppakamari pitää antiikkikurssin. Kymmenen tapaamiskertaa viikon välein. Tunneilla puhutaan historiasta ja sen suhteesta huonekaluihin ja tyyliin, puhutaan siitä, mikä on kallista ja mikä ei."

Puhuminen tuntui heti helpommalta.

"Mistä sen tietää vaikka meillä olisi täällä kotona jokin aarre, josta emme tiedä mitään. Ainakin tapaisimme varmasti uusia ihmisiä. Se on aina kivaa! Katso." Maria näytti puhelimestaan kurssiesitettä.

"Paljonko se maksaa?"

"3 150 kruunua osallistujaa kohti."

"Tarvitsemme uuden kuivausrummun."

"Okei, kumpi sinun mielestäsi tulee halvemmaksi: pariterapia vai antiikkikurssi? Kumman arvelet olevan haus Kempaa? Jos olemme selvinneet ilman kuivausrumpua siitä lähtien, kun vanha hajosi, selviämme jatkossakin."

"Pyyhkeet ja lakanat jäävät tosi koviksi, kun ne kuivataan narulla pyykituvassa." Martinin ylähuulen päälle alkoi muodostua pieniä hikipisaroita. Hän änkytti:

"Pitääkö meidän tosiaan nyt puhua tuollaisista asioista? Eikö kaikki ole ihan hyvin näinkin? Tällaistahan se lapsiperheessä on. Kyllähän asiat sitten taas palaavat uomiinsa, kun lapset vähän kasvavat. Onko meidän pakko

velloa tässä nyt?” Martinin kainalot ja päänahka alkoivat hikoilla.

”No tuohan kuulostaakin tosi hauskalta. Eli minun pitää nyt sitten vaan odottaa vuosikausia, että asiat kääntyisivät parempaan suuntaan. Koetan vain kammeta suhdettamme pois ankeudesta, johon se uhkaa jämähtää. Viimeisen kerran: kumpi tulee halvemmaksi, pariterapia vai antiikkikurssi? Ainakaan eroaminen ei ole halpa juttu.”

”Kai se antiikkikurssi sitten on valittava”, Martin huokasi.

Miehen vastahakoisuus vihlaisi, mutta Maria oli sentään saavuttanut jo yhden tavoitteen. ”Sitten saatkin hoitaa ilmoittautumisen.”

3. luku

Martin

Martin sekoitti spagetin kauniisti kattilassa ja iski sitten astian pöytään. Hän katsoi pöytäliinan Josef Frankin tyyliä jäljittelevää kuviota, joka kiemurteli aivan kuin koko heidän suhteensa. Hän tuskin tiesi enää, kuka oli. Tunteet velloivat hänen sisällään ja hän nieleskeli niitä taltuttaakseen.

Hän tempautui ajatuksistaan vasta, kun pöydän ääreen syöksyi kaksi pyörremyrskyä, jotka iskivät kiinni annoksiinsa kuin nälkiintyneet linnunpoikaset.

”Rauhoittukaahan nyt, lapset, älkääkä ottako enempää ruokaa kuin jaksatte syödä.”

Maria työnsi salaattikulhoa lasten suuntaan huomattessaan, etteivät he olleet koskeneetkaan siihen. Lapset vain pyörittelivät silmiään. Martin nuuhki lasten mukana tullutta ulkoleikkien, hien ja elämän ihanaa tuoksua. Hän koetti saada osansa voimasta, jota lapsista uhkui.

”Ilmoitin meidät mukaan.”

”Nytkö jo?” Maria kuulosti yllättyneeltä. ”Sepä hyvä.”

Hän veti henkeä.

”Ei siellä varmaan hullumpaa ole”, Martin vastasi pienen tuumaustauon jälkeen.

4. luku

Per-Olof

"Isä kuule, mieti nyt kuitenkin asiaa!"

"Ei siinä ole mitään miettimistä. Vastaukseni on ei."
Nyrkki iskeytyi pöytään.

"Sinun pitää oikeasti lähteä liikkeelle ja nähdä muita ihmisiä", Eva sanoi.

"Kai minä piru vieköön itse tiedän parhaiten, mitä tarvitsen ja mitä en!"

Per-Olofin mitta alkoi täyttyä. Miten helvetissä hänelle oli siunaantunut tällaisia tyttäriä? Eivätkö nämä tajunneet, että hän suri?

Helena vaihtoi katseita sisarensa kanssa. "Ei äitikään olisi halunnut, että sinä vain istut kotona etkä tee mitään." Hänen äänensä oli hiukan pehmeämpi kuin Evalla.

"Kun sinä isä olet niin itsepäinen", Helena huokasi.
"Pärjäätkö nyt varmasti?"

"Äiti on poissa. Sinä tarvitset jonkun muun, joka ottaa ohjat. Haluamme vain auttaa", Eva sanoi.

"Mitkä ihmeen ohjat? Kyllä minä itse pärjään, onhan minulla koira, luonto, metsästys, pienoismallit ja jalkapallo. Siinä on iso kasa harrastuksia, jos saan sanoa, paljon enemmän kuin monella muulla eläkeläisäijällä. Useimmiltahan katoaa koko identiteetti siinä vaiheessa, kun he lähtevät työelämästä, ihan kuin he eivät olisi mitään ilman työtään. Minä taas en ole sellainen, vaan tiedän, kuka olen", hän puhisi.

Nyt näiden päälleikäyvien tyttärien touhulle saisi jo tulla loppu. Per-Olof koetti juoda kahvia, mutta kädet tärisivät

niin, että sitä läikkyi lautaselle. Tunteita tulvi aivan liikaa, veri kohisi päässä ja häntä puistatti.

”Kyllähän me tiedämme, että sinulla niitä harrastuksia riittää, mutta äidin kuoleman jälkeen et ole harrastanut mitään, et metsästystä sen enempää kuin jalkapalloakaan. Ethän sinä edes siivoa”, Eva jatkoi. ”Haluaisimme vain, että pääsisit taas elämän syrjään kiinni.”

Vastaan haraaminen ei tainnut kannattaa. Tyttäret olivat jo aikaisemmin vihjailleet, että hänen pitäisi myydä maatila. Mutta millaiseksi hänen elämänsä sitten muuttuisi? Miten kävisi metsästyksen? Sekä hän itse että Charlie tarvitsivat edes sen kipinän. Ja nyt nämä vielä koettivat jallittaa hänet jollekin antiikkikurssille. Hän silitti Charlien päätä ja korvia – koira istui hänen vieressään pää hänen polveaan vasten nojaten. Miten nuo hänen lapsensa saattoivat edes ajatella tilan myyntiä, kun heidän äitinsä oli tuskin vielä ehtinyt kylmetä haudassaan? Mitä ne oikein kuvittelivat itsestään, kuinka kehtasivat puhua hänelle tuohon sävyyn?

Tuntui siltä, että vain Charlie ja lapsenlapset olivat hänen puolellaan. Pikku Julia, joka piirsi papalle niin hienoja kuvia mummosta, jotta papan ei tarvitsisi olla yksin. Ne saivat hänen silmänsä kostumaan. Ja pojat pelasivat täysillä jalkapalloa samassa seurassa, jossa hän oli itse harrastanut varhaisnuoruudesta asti, ensin pelaajana ja myöhemmin, kun ikää alkoi olla liikaa, seuran hallituksessa.

Eivor oli aina leiponut toscakakkua seuran kokouksiin, ja sekä kakut että itse kokouksetkin olivat aina olleet suosittuja. Siellä he olivat istuneet, vanhat seurakaverit, ja uppoutuneet muistoihin, joita kerhohuoneen seiniä koristaneet joukkueiden valokuvat ja hyllyillä komeilleet pokaalit olivat verestäneet. Usein oli vähällä käydä niin, että itse kokous jäi pitämättä.

Entäs juhannuksen tivoli, pirun mukavaahan siellä aina oli. Ehkä ihan selvin päin ei aina oltu, mutta hauskaa

pidettiin, ja takavuosina oli aina orkesteri ja tanssilava. Siellä hän oli Eivorinkin tavannut. Per-Olof oli nojailut kaiteeseen ja polvet olivat melkein pettäneet, kun hän oli nähnyt Eivorin lähtevän ihmisjoukosta häntä kohti, vaaleatukkaisen enkelin, tai pikemminkin vartaloltaan kuin kerubin, kukallisen kerubin. Eivor oli tarttunut häntä kiinni ja vetänyt mukaansa tanssilattialle eikä miehelle ollut jäänyt muuta mahdollisuutta kuin kietoa käsivartensa tämän kukkaiskerubin pehmoisen vartalon ympärille ja nuuhkia ihanaa sireenintuoksua, johon sekoittui aavistus jotain kirpakkaa, varmaan hikeä kaiken tanssimisen jälkeen. Eivor rakasti tanssimista eikä pysynyt sekuntiakaan paikallaan. Kaverit olivat katselleet vierestä ja vislanneet sen kuin olivat kerenneet.

Tanssin jälkeen hän oli ollut pyörällä päästään, eikä siitä voinut syyttää pelkästään taskumatin sisältöä, vaan häntä oli hämmentänyt se, että toinen oli valinnut hänet. Hän oli koettanut siinä tanssilattialla selvitellä tunteitaan, mutta ei ollut pystynyt, joten ei auttanut kuin antautua suloisen hämmennyksen vietäväksi. Toisaalta sisimmässään hän oli tiennyt, mistä oli kysymys: että tuo nainen oli valinnut juuri hänet kaikkien hyvännäköisten nuorukaisten joukosta. Per-Olof oli palannut kaveriporukan luo posket rusottaen ja hymysuin.

Leffe ja Börje olivat varoittaneet häntä tytöstä. Kyseessä oli päättäväinen tapaus: jos hän johonkin silmänsä iski, mies oli sen jälkeen pääsemättömissä. Kaverit olivat olleet oikeassa: he olivat siitä lähtien pitäneet tiiviisti yhtä, ja Per-Olof oli antanut Eivorin viedä. Mutta kyllä Eivor sitten olikin ollut aina luotettava, aina valmiina antamaan hyviä neuvoja, halusipa mies niitä tai ei. Harvoinpa Per-Olof silti oli hermostunut, vaikka toinen oli ollut melkoisen itsepäinen, ajoittain miltei tyhmyyttä hipoen.

Niitäkin kertoja hän nyt katui. Vielä viime maaliskuuhun asti Eivor oli ollut hänen elämänsä peruskallio, mutta kaikki tuo oli nyt mennyttä, ja ajoittain hän tunsi olevansa tuuliajolla, vailla suuntaa ja elämänhalua. Tänä vuonna hän oli ensimmäisen kerran jättänyt tivolin väliin. Ei ollut voimia mennä. Millään ei tuntunut olevan väliä nyt, kun Eivoria ei enää ollut.

Per-Olof muisti, kuinka tyttäret olivat istuneet karusellissa kumpikin oman heppansa selässä suut hattarasta tahmeina, sinisellä silkkinauhalla sidotut letit järjestyksessä ja sinikukalliset mekot tötteröinä hulmuten, kirkuen ja nauraen niin että taivas raikui. Eivor oli aina tykännyt pukea pikkutytöt nätisti silloin harvoin, kun tuli tilaisuus lähteä kaupunkiin asti. Enimmäkseenhän sitä oltiin arkitamineissa maalla, eikä maatilalla oikein juhlakoltussa kannattanutkaan pyöriä.

Mitä niille suloisille pienille tytöntylleröille oli tapahtunut? Tässä nämä nyt istuivat kuin jotkut huonot Eivor-kopiot ja koettivat innokkaasti sotkea hänen elämäänsä. Se elämä kuului hänelle, ei heille. Tyttösillä ei ollut siihen osaa eikä arpaa.

Jalkapalloseurasta oli sentään lähetetty upea seppele hautajaisiin klubin viimeisenä tervehdyksenä. Siinä oli ollut punaisia ruusuja ja sinisiä iiriksiä, seuran väreissä. Muutama vanha pelikaveri oli tullut oikein kirkkoonkin.

”Isä, mitä sinä nyt oikein meinaat? Me puhumme sinulle.” Helenan ääni sivalsi kuin ruoska.

Per-Olof palasi nykyhetkeen. Charliekin hätkähti. Hän koetti löytää ulospääsyä tilanteesta, mutta pää ei suostunut yhteistyöhön. Ruumis tuntui raskaalta ja silmäluomet pyrkivät painumaan kiinni. Yöunien kanssa oli käynyt hiukan niin ja näin Eivorin poismenon jälkeen.

”Ehkä hän ei voi oikein hyvin”, Eva sanoi Helenalle.

"Ei tosiaan, tällaisen kaakatuksen keskellä. Tehän kuulostatte pahemmilta kuin ompeluseuran juoruämmät." Per-Olof mulkoili tyttäriään.

"Tarkoitamme vain sinun parastasi, vai mitä, Eva?"

"Sinun pitäisi lähteä liikkeelle."

Per-Olof tajusi, että ainut tapa päästä tyttäristä eroon oli suostua pyyntöön, tai oikeastaanhan se oli käsky.

"No minä menen sille pirun kurssille sitten."

"Hyvä juttu, koska sinut on sinne jo ilmoitettu ja hyväksytty."

"No johan nyt on... Oikein juonitellaan oman isän selän takana. Hemmetti soikoon, minulla on suruaika. Kai sitä ihminen sentään surra saa? Teistä saa sen kuvan kuin kaikki olisi ihan normaalisti, mutta mikään ei enää koskaan palaa normaaliksi. Tajuatteko?" Per-Olofin ääni jyrisi keittiössä ja veri kohisi hänen päässään.

"Mennään nyt, Helena", Eva sanoi nyökäten oven suuntaan.

"Niin te helvetti soikoon teettekin."

Tämähän sai tyttäriin vauhtia, vaikka ei sekään mikään ylentävä näky ollut, kun kaksi aikuista naista ryntäsi ulos sellaisella kiireellä, että hyvä kun eivät tuoleja ja kahvikuppeja kaataneet keittiöstä lähtiessään.

Tuli niin tyhjää ja hiljaista.

Hän läimäytti oven kiinni näiden kahden lyllertäjän perästä. Kiihtymys oli nostanut hien pintaan fleecetakin alla.

"Kuules Charlie, lähdetäänpäs me ulos katselemaan, mitä kivaa sieltä löytyisi." Hän survoi housunlahkeet saappaanvarsiin ja painoi lippiksen päähän.

Koira seurasi innokkaasti perässä.

5. luku

Klara

"Meillä on ilo ilmoittaa, että olette voittanut kilpailumme ensimmäisen palkinnon..." Klara Nordin luki kirjeen ääneen kotiin päästyään. Hän ei ollut ilmoittautunut mihinkään kilpailuun. Hän hypisteli kirjettä huultaan purren. Milloin hän muka olisi ehtinyt? Hän alkoi lukea ensimmäistä lausetta uudelleen, mutta Esterin ääni keskeytti puuhan.

"Äiti, minulla on nälkä."

"Tiedän. Äidin pitää ensin käydä vessassa. Sitten lupaan, että alan tehdä ruokaa." Hän risti säärensä: pissahätä oli ehtinyt muuttua vatsakivuksi, joka alkoi jo muistuttaa vatsakatarrikipua. Kivusta kaksin kerroin taipuneena hän keplotteli takin päältään.

"Mutta kun minä haluan sitä ruokaa heti!" Nelivuotias muksautteli häntä nyrkeillä vatsaan. Huuto oli jo matkalla, mutta Klara sai sen pysäytettyä viime hetkellä. Tytär jähmettyi.

"Anteeksi, äiti. En minä enää tee noin." Lapsi näytti pelästyneeltä.

Klara pakotti hymyn kasvoilleen: "Tiedän, kulta."

"Minä en ole sellainen kuin isi."

Klaran hymy kuoli. Hän vaihtoi ripeästi aihetta.

"Lupaan, että laitan ruokaa niin nopsaan kuin voin."

Ester istui hänen jalkansa päällä ja tiukasti sääreen takertuneena koko lyhyen matkan eteisestä vessaan. Matka tuntui loputtoman pitkältä, kun sen joutui etenemään Quasimodo-tyylillä ja mahdollisimman nopeasti. Ja vihdoin. Pitkä uloshengitys. Hän muisti jälleen kirjeen. Mikä juttu se

oikeastaan oli? Ihan sama, ensin piti saada ruokaa pöytään, sitten olisi parempaa aikaa lukea.

”Taidan tehdä perunakeittoa, se valmistuu nopeasti.”

Hän avasi jääkaapin, otti kaksi perunaa, pienen sipulin, valkosipulinkynnen, kasvislientä ja puoli pakettia pekonia.

”Minä haluan juustovoileivän.”

”Kävipä tuuri, että meillä on leipää ja juustonkannikka.”

Klara ravisti maitotölkkiä: siitä riittäisi puoli lasillista tytölle.

”Haluan lisää.”

”Nyt ei ole enempää. Menen huomenna kauppaan.”

Klara veti yhden pakastimen laatikoista auki, kaivoi muovipussista paahtoleipäviipaleen ja pani sen paahtimeen.

Juustosta pystyi juuri ja juuri höyläämään kaksi viipaletta.

Voita ei ollut. Pienoinen päänsärky alkoi jyskyttää ohimoilla. Klara otti lompakon taskusta. Setelilokero oli tyhjä, kolikkopuolelta löytyi kymppi ja viitonen. Kortilla ei ollut katetta. Hän penkoi kuitit vielä kerran. Satanen!

Lapsilisään oli kaksi päivää. Matkakorttiin tai kurssikirjoihin ei sentään tarvinnut rahaa, se oli jonkinlainen lohtu.

”Hyvin toimittu”, hän sanoi ääneen ja taputti itseään olkapäälle.

Välillä oli mennyt huonomminkin. Joskus oli ollut pakko valita viikkoa ennen lapsilisäpäivää, ostaako maitoa vai näkkileipää. Hän oli koettanut haalia lisää töitä, mutta aikaa ei oikein ollut, kun oli yksin lapsen kanssa. Tai eihän hän nyt ihan yksin ollut.

Olihan Esterillä sentään isä, kaikilla ei ollut. Esimerkiksi hänellä itsellään. Hänellä ei ollut isää, äitiä eikä sisaruksia. Hartiat painuivat lypsyyn ja kyyneleet uhkasivat pusertua esiin luomien alta. Hän tiesi, miten tärkeä asia perhe oli, ja miten kovasti hän oli kaivannut omaansa ja sitten kuitenkin epäonnistunut pitämään kasassa sitä vähää, mitä he

Tobben kanssa olivat saaneet aikaan. Ja se oli hänen oma syynsä. Hän olisi varmasti voinut tehdä monta asiaa toisin. Ehkä vieläkään ei ollut liian myöhäistä. Hän ryhdistäytyi ja nosti leukansa pystyyn.

”Äiti, tuleeko siitä valmista? Minulla on nälkä.” Esterin äänen kärsimättömyydestä ei voinut erehtyä.

”Kaadetaan soppa lautasille jäähtymään, niin minä paistan sillä aikaa meille pekonia. Voit jo aloittaa voileivästä.”

Uudessa asunnossa kaikki oli niin pientä, että hän ylettyi lieden ääreltä asettamaan Esterin lautasen pöytään. Ester istui hiljaa ja asetteli juustoa leivälle.

”Voin piirtää kuvia, laitetaan ne sitten seinille. Olen tehnyt joitain eskarissa.”

”Tosi hyvä idea, haluan nähdä ne. Voidaan ottaa ne mukaan huomenna, kun haen sinut eskarista.” Klara koetti pitää äänensä iloisena, mutta kuuli itsekin, miten ontto se oli.

”Joo. En tykkää tästä. Haluaisin lihaa.”

”Saat kaiken pekonin, minulla ei ole oikein nälkä. Arvaa mitä? Koska huomenna on perjantai, voidaan leipoa yhdessä oikein hyvä Ester-kakku.”

”Okei, ripustetaan kuvia ja leivotaan kakkua. Se kuulostaa hyvältä.”

Kyllähän tämä vielä toimi, mutta entä sitten, kun tyttö kasvaisi isommaksi? Toisaalta siinä vaiheessa Klara olisi jo saanut opinnot valmiiksi ja työpaikan kaupungista, mikä lopettaisi turhan pitkät päivittäiset matkat. Talous olisi varmaan jo paremmalla tasolla, ja ehkä he löytäisivät Tobbenkin kanssa taas yhteisen sävelen. Kunpa hän olisi osannut olla ymmärtäväisempi miestä kohtaan, rakastanut enemmän. Tobbe tarvitsi enemmän tilaa, sitten kaikki kyllä järjestyisi. Se oli nyt vain Klarasta kiinni.

Klara täytti kylpyammetta vedellä ja heitti sekaan joitakin Esterin toivomia leluja, tosin Barbien kohdalla meni raja. Hän jaksoi tuskin pysyä pystyssä. Päänsärky tuntui puhkeavan uudelleen hetkellä millä hyvänsä. Ester tuntui huomaavan, ettei äiti ollut oikein kunnossa, tyttö oli liian rauhallinen. Se tuntui tosi pahalta: lapsi oli jo pienestä pitäen joutunut liiaksi kuulostelemaan toisten mielialoja.

Iltasatu jäi lyhyeksi, kun Esterin silmät alkoivat painua kiinni heti, kun pää painui tyynylle.

Oli kodikasta maata kahdestaan päästävedettävässä sängyssä ja lukea yhdessä, vaikka vain lyhyen tuokion verran. Klara jäi tyttären viereen pitkälleen, kunnes lapsi nukahti.

Hän tunsu sydämensä täyttyvän onnesta, rakkaudesta ja huolesta. Tunne oli niin täyteläinen, että silmät kostuivat.

Lopulta hän nousi vuoteesta, palasi eteiseen ja poimi hattuhyllylle jääneen, avatun kirjekuoren. Hän oli siis voittanut ensimmäisen palkinnon jossain kilpailussa, johon ei ollut tietääkseen edes osallistunut. Vuokranantajan mukaan kaikki sinä vuonna taloon tulleet uudet vuokralaiset olivat mukana kilpailussa, jonka pääpalkintona oli paikka Skoonen huutokauppakamarin järjestämällä antiikkikurssilla. Voisikohan voiton myydä? Niillä rahoilla voisi ehkä ostaa Blockista sohvan, kenties jopa telkkarin.

Kirjeen lopussa oli maininta siitä, että voitto oli henkilökohtainen. Sydän putosi rinnassa kuin kivi. Hän vajosi eteisen lattialle ja hautasi pään käsiinsä. Päänsärky, jonka hän luuli jo vaimenneen, alkoi taas jyskyttää takaraivossa. Aina pelkkiä vaikeuksia – milloin tulisi myötätuulen vuoro? Vastoinikäymisiä oli satanut jo pitkään. Toisaalta myöskään itsesääli ei johtanut mihinkään. Hänellä oli ihana tytär, joka tarvitsi häntä, joten ei auttanut kuin porskuttaa eteenpäin hinnalla millä hyvänsä. Jonain

päivänä tuuli vielä kääntyisi tavalla tai toisella. Hän oikaisi itsensä päättäväisesti ja nousi ylös lattialta.

Tällaisilla kursseilla kävi kai lähinnä eläkeläisiä aikaa viettämässä, joten Tobbella ei todennäköisesti olisi mitään sitä vastaan, että hän osallistuisi. Lisäksi kurssitapaamiset olivat iltaisin, eivätkä ne osuneet yksiin muun kuin hänen oman opiskeluaikansa kanssa. Ester pitäisi ottaa mukaan, mutta ehkä siellä tutustuisi johonkin vanhaan, yksinäiseen tätiin, joka ihastuisi Esteriin ja auttaisi joskus tytön noutamisessa. Ajatus edes pienestä kuorman kevennyksestä tuntui helpottavalta.

Klara meni kylpyhuoneeseen, harjasi hampaat, avasi poninhännän ja haroi hiuksiaan. Sormet takertuivat vaaleaan, paksuun tukkaan. Se oli vähän kulahtanut, sillä viimekertaisesta leikkuusta oli jo vuosi. Kampaajaan oli harvoin varaa, mutta sen kerran kun sinne pääsi, hän nautti juhlahetkestä täysin rinnoin.

Hän taittoi kuluneet latvat piiloon ja kiinnitti tukan löyhälle nutturalle päälaelle. Hän riisui farkut, puseron ja sukat, ja tarkasteli itseään peilistä. Lonkkaluut töröttivät alushousujen vyötärön yläpuolella ja olkapäät näyttivät teräviltä. Rinnat olivat melkein kadonneet. Ne olivat ennen tuskin mahtuneet kämmeniin, mutta nyt jäljellä oli vain pari kuivaa rusinaa.

Tobben mielestä tämmöinen lauta tappaisi halut. Hän piti Klaran kaltaisista hyvännäköisistä, pitkätukkaisista tytöistä, sinisilmäisistä skandinaaveista, joiden ihon kesäaurinko paahtoi kullanruskeaksi. Pitkäsääristä, joiden treenattua kroppaa kehtasi esitellä. Klara oli ollut kaikkea tuota, ja hän oli uurastanut etenkin rusketuksen ja treenatun vartalon vuoksi, mutta nyt kaikesta oli jäljellä vain rähjäinen luuviulu. Vaan mitäpä hän saattoi asialle tehdä? Treenaamiseen ei ollut aikaa eikä rahaa. Toki hän olisi voinut käydä jollain kaupungin hienoista ulkokuntosaleista,

mutta aika... sitä ei kerta kaikkiaan ollut. Klara huokasi, ja peilistä katsoi väsynyt silmäpari. Siitä ei juuri voimia saanut.

Hän veti ylleen Tobben vanhan, ison T-paidan, meni keittiöön ja otti esiin kirjat sekä kynän ja muistilehtiön. Hän etsi toiveikkaana irtoteetä keittiön kaapista, mutta joutui tyytymään Eldorado-pussiin. Vettä kattilaan, kattila liedelle, levy päälle. Kun tee oli valmista, hän nosti pussin juomalasiin, sen voisi käyttää seuraavana aamuna. Sitten hän istuutui pöydän ääreen opiskelemaan.

Klara heräsi kylmään vedontunteeseen. Patjan vieressä seisova Ester oli nostanut peittoa.

”Minua ei nukuta.”

”Tule tänne viereen. Voi kamala, miten kylmät jalat sinulla on”, Klara hytisi, kun Ester työnsi jalkansa hänen reisiensä väliin.

”Tehdään pesä sinun täkistäsi ja viltistä, linnunpesä.”

Klara hamusi Esterin takin ja teki siitä makkaran tyttären selän taa. Vieressään olevan viltin hän rullasi Esterin pään yläpuolelle. Sitten hän pujotti käsivarret lapsen ympärille, hengitys tuntui lämpöisinä puhalluksina kaulalla. Oliko hän saanut lapsen liian nuorena? Ehkä hän ei ollut silloin vielä ollut valmis ja kaikki oli ollut hankalaa tosi pitkään. Toisaalta se menisi kyllä ohi. Nyt tarvittiin vain rauhaa, piti tottua tähän uuteen elämään ja tehdä asunnosta koti. Hän vilkaisi puhelimen kelloa ja tajusi, että kohta pitäisi jo nousta taas. Nyt oli pakko nukkua.